

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2003/55/EF

af 26. juni 2003

om fælles regler for det indre marked for naturgas og om ophævelse af direktiv 98/30/EF

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 47, stk. 2, artikel 55 og artikel 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen ⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽²⁾,

efter høring af Regionsudvalget,

efter proceduren i traktatens artikel 251 ⁽³⁾,

ud fra følgende betragtninger:

(1) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/30/EF af 22. juni 1998 om fælles regler for det indre marked for naturgas ⁽⁴⁾ har bidraget betydeligt til gennemførelsen af det indre marked for gas.

(2) Erfaringerne fra gennemførelsen af det nævnte direktiv viser de fordele, som det indre marked for naturgas kan føre til i form af effektiviseringsgevinster, prisfald, højere servicestandarder og øget konkurrenceevne. Der er imidlertid stadig betydelige mangler og fortsat muligheder for at få markedet til at fungere bedre. Bl.a. er der behov for konkrete foranstaltninger til sikring af lige konkurrencevilkår og mindskelse af risikoen for markedsdominans og aggressiv adfærd, sikring af ikke-diskriminerende transmissions- og distributionstariffer via netadgang på grundlag af tariffer, der offentliggøres, inden de træder i kraft, og sikring af, at små og sårbare kunders rettigheder beskyttes.

⁽¹⁾ EFT C 240 E af 28.8.2001, s. 60 og EFT C 227 E af 24.9.2002, s. 393.

⁽²⁾ EFT C 36 af 8.2.2002, s. 10.

⁽³⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 13.3.2002 (EUT C 47 E af 27.2.2003, s. 367), Rådets fælles holdning af 3.2.2003 (EUT C 50 E af 4.3.2003, s. 36) og Europa-Parlamentets afgørelse af 4.6.2003 (endnu ikke offentliggjort i EUT).

⁽⁴⁾ EFT L 204 af 21.7.1998, s. 1.

(3) Det Europæiske Råd i Lissabon den 23. og 24. marts 2000 opfordrede til en hurtig indsats for at fuldføre det indre marked for både elektricitet og gas og til at fremskynde liberaliseringen i disse sektorer, idet målet er, at det indre marked bliver velfungerende. Europa-Parlamentet opfordrede i sin beslutning af 6. juli 2000 om Kommissionens anden rapport om liberalisering af energimarkederne Kommissionen til at vedtage en detaljeret tidsplan for opfyldelse af nøje fastlagte målsætninger med henblik på gradvis at opnå fuldstændig liberalisering af energimarkedet.

(4) De rettigheder, der er sikret de europæiske borgere i EF-traktaten — fri bevægelighed for varer og tjenesteydelser og fri etableringsret — er kun mulige i et helt åbent marked, hvor alle forbrugere frit kan vælge leverandør, og alle leverandører frit kan levere til deres kunder.

(5) I betragtning af den forventede stigning i afhængigheden af naturgas bør det overvejes at gennemføre initiativer og foranstaltninger til fremme af gensidige aftaler om adgang til tredjelandes net samt markedsintegration.

(6) De væsentligste hindringer for at gennemføre et fuldt fungerende og konkurrencedygtigt indre marked har bl.a. at gøre med spørgsmål om adgang til nettet, adgang til oplagring, nettarifiering, interoperabilitet mellem systemer og forskellige grader af markedsåbning medlemsstaterne imellem.

(7) Det er en forudsætning for velfungerende konkurrence, at der er ikke-diskriminerende, gennemsigtig adgang til nettene til rimelige priser.

(8) En vigtig forudsætning for at få gennemført det indre marked for gas er ikke-diskriminerende adgang til transmissions- og distributionssystemoperatørernes net. En transmissions- eller distributionssystemoperatør kan omfatte et eller flere selskaber.

(9) Såfremt et gasselskab, der varetager transmissions-, distributions-, lager- og LNG (flydende naturgas) aktiviteter, i sin retlige form er adskilt fra selskaber, der varetager produktions- og/eller forsyningsaktiviteter, kan de udpe-

gede systemoperatører være det samme selskab som det, der ejer infrastrukturen.

- (10) For at sikre reel, ikke-diskriminerende netadgang vil det være hensigtsmæssigt, at distributions- og transmissions-systemerne drives som selskabsretligt adskilte enheder, hvor der forekommer vertikalt integrerede selskaber. Kommissionen bør vurdere foranstaltninger med samme virkning, som er udviklet af medlemsstaterne for at opfylde dette krav, og i givet fald indgive forslag til ændring af dette direktiv.

Det vil desuden være hensigtsmæssigt, at transmissions- og distributionssystemoperatører har reel beslutningskompetence med hensyn til, hvilke aktiver der er nødvendige for at vedligeholde, drive og udvikle nettene, når de pågældende aktiver ejes og drives af vertikalt integrerede selskaber.

Det er imidlertid vigtigt at sondre mellem sådan selskabsretlig adskillelse og ejerskabsmæssig adskillelse. Selskabsretlig adskillelse indebærer ikke nogen ændring med hensyn til ejerskab til aktiver, og der er intet til hinder for ensartede eller identiske beskæftigelsesvilkår i alle dele af et vertikalt integreret selskab. En ikke-diskriminerende beslutningsproces bør sikres gennem organisatoriske procedurer for de ansvarlige beslutningstageres uafhængighed.

- (11) For ikke at pålægge små distributionselskaber en uforholdsmæssig stor finansiel og administrativ byrde bør medlemsstaterne om nødvendigt kunne undtage disse fra kravene om selskabsretlig adskillelse vedrørende distribution.
- (12) For at gøre det lettere for et gasselskab, der er etableret i en medlemsstat, at indgå aftaler om levering af gas til privilegerede kunder i en anden medlemsstat, bør medlemsstaterne og hvor relevant de nationale regulerende myndigheder arbejde hen imod ensartede vilkår og den samme adgang til frit at vælge leverandør i hele det indre marked.
- (13) Det er vigtigt, at der finder en effektiv regulering sted, som forstås af en eller flere nationale regulerende myndigheder, med henblik på at sikre ikke-diskriminerende adgang til nettet. Medlemsstaterne præciserer de regulerende myndigheders opgaver, kompetence og administrative beføjelser. Det er væsentligt, at de regulerende myndigheder tillægges det samme minimum af kompetence i alle medlemsstater. Disse myndigheder bør have kompetence til at fastsætte eller godkende tariffene eller

i det mindste de metoder, der ligger til grund for beregningen af transmissions- og distributionstariffer og tariffere for adgang til LNG-faciliteter. For at undgå usikkerhed og dyre og tidskrævende stridigheder bør disse tariffere offentliggøres, inden de træder i kraft.

- (14) Kommissionen har tilkendegivet, at den agter at ned sætte en gruppe af europæiske regulerende myndigheder for elektricitet og gas, som vil være et passende rådgivende instrument til fremme af samarbejdet og samordningen mellem nationale regulerende myndigheder med henblik på at fremme udviklingen af det indre marked for elektricitet og gas og opnå en ensartet anvendelse i medlemsstaterne af dette direktiv, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/54/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ophævelse af direktiv 96/92/EF ⁽¹⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1228/2003 af 26. juni 2003 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling ⁽²⁾.
- (15) For at sikre en effektiv markedsadgang for alle markedsdeltagere, herunder nye selskaber, er det nødvendigt at indføre ikke-diskriminerende og omkostningsrelaterede balanceringsmekanismer. Så snart gasmarkedet er tilstrækkeligt smidigt, bør dette opnås ved indførelse af gennemsigtige markedsbaserede mekanismer for forsyning og køb af gas, som der er behov for inden for rammerne af balanceringskravene. Så længe et sådant smidigt marked ikke findes, bør de regulerende myndigheder spille en aktiv rolle for at sikre, at tariffene for balanceringsydelser er ikke-diskriminerende og afspejler omkostningerne. Samtidig bør der opstilles passende incitamenter til at balancere produktion og forbrug af gas og til ikke at bringe systemet i fare.
- (16) De nationale regulerende myndigheder bør kunne fastsætte eller godkende tariffere, eller de metoder, der ligger til grund for beregningen af tariffene, på grundlag af et forslag fra transmissionssystemoperatører, distributions-systemoperatører eller LNG-operatører eller på grundlag af et forslag, som disse operatører og brugerne af nettene er enige om. Ved udførelsen af disse opgaver bør de nationale regulerende myndigheder sikre, at transmissions- og distributionstarifferne er ikke-diskriminerende og afspejler omkostningerne, og tage hensyn til de langsigtede, marginale, sparede netomkostninger som følge af foranstaltninger til efterspørgselsstyring.
- (17) Fordelene ved det indre marked skal komme hele Fællesskabets industri og handel, herunder små og mellemstore virksomheder, og alle Fællesskabets borgere til gode så hurtigt som muligt såvel ud fra en rimelighedsbetragtning som af hensyn til konkurrenceevnen og den beskæftigelse, som vil være en indirekte følge af de effektiviseringsgevinster, som virksomhederne vil opnå.

⁽¹⁾ Se side 37 i denne EUT.

⁽²⁾ Se side 1 i denne EUT.

- (18) Gaskunderne skal frit kunne vælge leverandør. Der bør imidlertid gås etapevis frem ud fra en konkret tidsplan, når det drejer sig om gennemførelse af det indre gasmarked, således at virksomhederne kan tilpasse sig og for at sikre, at der findes tilstrækkelige foranstaltninger og systemer til at beskytte kundernes interesser, og sikre, at de har en reel og effektiv ret til at vælge leverandør.
- (19) En gradvis markedsåbning hen mod fuld konkurrence bør snarest muligt fjerne forskellene medlemsstaterne imellem. Der bør sikres gennemsigtighed og sikkerhed i forbindelse med direktivets gennemførelse.
- (20) Direktiv 98/30/EF bidrager til adgang til oplagring som en del af gassystemet. I lyset af de erfaringer, der er indvundet ved gennemførelse af det indre marked, bør der træffes yderligere foranstaltninger for at tydeliggøre bestemmelserne om adgang til oplagring og hjælpefunktioner.
- (21) Lagerfaciliteter er bl.a. af afgørende betydning for overholdelsen af offentlige serviceforpligtelser, såsom forsyningsikkerhed. Dette bør ikke føre til konkurrencefordrejning eller diskrimination i adgangen til oplagring.
- (22) Der bør træffes yderligere foranstaltninger for at sikre gennemsigtige og ikke-diskriminerende tariffer for adgang til transport. Disse tariffer skal gælde for alle systembrugere på et ikke-diskriminerende grundlag. Hvis lagerfaciliteter, linepack eller hjælpefunktioner opererer på et marked med tilstrækkelig konkurrence, kan der gives adgang på grundlag af gennemsigtige og ikke-diskriminerende markedsbaserede mekanismer.
- (23) Af hensyn til forsyningsikkerheden må balancen mellem udbud og efterspørgsel overvåges i hver enkelt medlemsstat, efterfulgt af en rapport om situationen på fællesskabsplan, under hensyntagen til sammenkoblingskapaciteten mellem de forskellige områder. Denne overvågning bør finde sted i tilstrækkelig god tid, så der kan træffes passende foranstaltninger, hvis forsyningsikkerheden er truet. Etablering og vedligeholdelse af den nødvendige netinfrastruktur, herunder sammenkoblingskapacitet, bør bidrage til at sikre en stabil gasforsyning.
- (24) Medlemsstaterne sørger for, idet der tages højde for de nødvendige kvalitetskrav, at sikre biogas og gas fremstillet af biomasse eller andre typer gas ikke-diskriminerende adgang til gasnettet på betingelse af, at en sådan adgang er fuldt forenelig med de relevante tekniske regler og sikkerhedsstandarder. Disse regler og standarder bør sikre, at disse gasser teknisk set og sikkert kan injiceres i og transporteres gennem naturgassystemet og bør også vedrøre disse gassers kemiske egenskaber.
- (25) Langtidskontrakter vil fortsat være en vigtig del af medlemsstaternes gasforsyning og bør fortsat være en mulighed for gasforsyningselskaberne i det omfang, de ikke er i modstrid med dette direktivs målsætninger og er i overensstemmelse med traktaten, herunder konkurrencereglerne. Der skal derfor tages hensyn til dem ved gassel-skabernes planlægning af forsyning og transportkapacitet.
- (26) For at sikre, at der opretholdes høje standarder for offentlige tjenesteydelser i Fællesskabet, skal alle foranstaltninger truffet af medlemsstaterne med henblik på at opfylde målsætningerne for dette direktiv regelmæssigt meddeles Kommissionen. Kommissionen offentliggør regelmæssigt en rapport, der analyserer de foranstaltninger, der er truffet på nationalt plan for at opfylde målsætningerne for offentlige tjenesteydelser, og sammenligner deres effektivitet med henblik på at fremsætte anbefalinger vedrørende foranstaltninger på nationalt plan for at opnå høje standarder for offentlige tjenesteydelser.
- Medlemsstaterne bør sikre, at kunderne, når de tilsluttes gassystemet, bliver underrettet om deres ret til at få leveret naturgas af en bestemt kvalitet til rimelige priser. De foranstaltninger, som medlemsstaterne træffer for at beskytte endelige kunder, kan være forskellige for husholdninger og små og mellemstore virksomheder.
- (27) Overholdelse af krav vedrørende offentlige tjenesteydelser er et grundlæggende krav i dette direktiv, og det er vigtigt, at der i direktivet opstilles fælles minimumsstandarder, som alle medlemsstater skal overholde, og hvorved der tages hensyn til målsætningerne om forbrugerbeskyttelse, forsyningsikkerhed, miljøbeskyttelse og ensartede konkurrenceniveauer i alle medlemsstater. Det er vigtigt, at kravene til offentlige tjenesteydelser kan fortolkes nationalt på baggrund af nationale forhold, idet det forudsættes, at fællesskabslovgivningen overholdes.
- (28) Foranstaltninger, der træffes af medlemsstaterne med henblik på at opfylde målsætningerne om social og økonomisk samhørighed, kan især omfatte relevante økonomiske incitament, eventuelt ved at benytte alle eksisterende ordninger i medlemsstaterne og i Fællesskabet. Disse ordninger kan omfatte mekanismer til sikring af den nødvendige investering.
- (29) I det omfang foranstaltninger truffet af medlemsstaterne til opfyldelse af offentlige serviceforpligtelser er statsstøtte i henhold til traktatens artikel 87, stk. 1, skal Kommissionen underrettes i henhold til traktatens artikel 88, stk. 3.

- (30) Formålet med dette direktiv, nemlig oprettelse af et vel-fungerende indre marked for gas med lige konkurrenceforhold, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan på grund af foranstaltningens omfang og virkninger bedre gennemføres på fællesskabsplan; Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.
- (31) I lyset af erfaringen med anvendelsen af Rådets direktiv 91/296/EØF af 31. maj 1991 om transit af naturgas gennem de overordnede net ⁽¹⁾ bør der træffes foranstaltninger for at sikre ensartede og ikke-diskriminerende adgangsordninger for transmission, herunder grænseoverskridende transmission af gas medlemsstaterne imellem. For at sikre ensartet behandling ved adgang til gasnet, også i tilfælde af transit, bør direktivet ophæves, uden at det anfægter kontinuiteten for kontrakter indgået i henhold til ovennævnte direktiv. En ophævelse af direktiv 91/296/EØF bør ikke forhindre indgåelse af langtidskontrakter i fremtiden.
- (32) Da de ændringer, der skal foretages i direktiv 98/30/EF, er omfattende, er det af hensyn til klarheden mest rationelt at omarbejde de pågældende bestemmelser.
- (33) Dette direktiv respekterer de fundamentale rettigheder og overholder de principper, der er nedfældet navnlig i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.
- (34) De nødvendige foranstaltninger til gennemførelse af dette direktiv bør vedtages i overensstemmelse med Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen ⁽²⁾ —

VEDTAGET FØLGENDE DIREKTIV:

KAPITEL I

ANVENDELSESOMRÅDE OG DEFINITIONER

Artikel 1

Anvendelsesområde

1. I dette direktiv fastsættes fælles regler for transmission, distribution, forsyning og oplagring af naturgas. Det fastlægger

regler for, hvordan sektoren for naturgas skal organiseres og fungere, hvordan der opnås adgang til markedet, samt hvilke kriterier og procedurer der skal anvendes ved udstedelse af autorisationer til transmission, distribution, forsyning og oplagring af naturgas, samt hvorledes systemerne skal drives.

2. De regler, der fastsættes i dette direktiv om naturgas, som også omfatter flydende naturgas (LNG), gælder ligeledes for biogas og gas fra biomasse eller andre typer gas, i det omfang sådanne gasser teknisk set og sikkert kan injiceres og transporteres gennem naturgassystemet.

Artikel 2

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- 1) »naturgasselskab«: enhver fysisk eller juridisk person, der varetager mindst én af følgende funktioner: produktion, transmission, distribution, forsyning, køb eller oplagring af naturgas, herunder af LNG, og som er ansvarlig for de kommercielle, tekniske og/eller vedligeholdelsesmæssige opgaver i forbindelse med disse aktiviteter, men som ikke er endelig kunde
- 2) »opstrømsrørledningsnet«: enhver rørledning eller ethvert net af rørledninger, der drives og/eller er anlagt som en del af et olie- eller gasproduktionsanlæg eller anvendes til at lede naturgas fra et eller flere af sådanne anlæg til et behandlingsanlæg, en behandlingsterminal eller en endelig kystlandingsterminal
- 3) »transmission«: transport af naturgas gennem andre former for højtryksrørledningsnet end opstrømsrørledningsnet med henblik på levering af naturgas til kunder, men ikke forsyning
- 4) »transmissionssystemoperatør«: enhver fysisk eller juridisk person, der varetager transmissionsfunktionen og er ansvarlig for driften, vedligeholdelsen og om nødvendigt udbygningen af transmissionssystemet i et givet område samt i givet fald dets sammenkoblinger med andre systemer, og for at sikre, at systemet på lang sigt kan tilfredsstille en rimelig efterspørgsel efter transmission af gas
- 5) »distribution«: transport af naturgas via lokale eller regionale ledningsnet med henblik på levering af naturgas til kunder, men ikke forsyning
- 6) »distributionssystemoperatør«: enhver fysisk eller juridisk person, der varetager distributionsfunktionen og er ansvarlig for driften, vedligeholdelsen og om nødvendigt udbygningen af distributionssystemet i et givet område samt i givet fald dets sammenkoblinger med andre systemer, og for at sikre, at systemet på lang sigt kan tilfredsstille en rimelig efterspørgsel efter distribution af gas

⁽¹⁾ EFT L 147 af 12.6.1991, s. 37. Senest ændret ved Kommissionens direktiv 95/49/EF (EFT L 233 af 30.9.1995, s. 86).

⁽²⁾ EFT L 184 af 17.07.1999, s. 23.

- 7) »forsyning«: salg, herunder videresalg, af naturgas, herunder af LNG, til kunder
- 8) »forsyningselskab«: enhver fysisk eller juridisk person, der varetager forsyningsaktiviteten
- 9) »lagerfacilitet«: et anlæg, der anvendes til oplagring af naturgas, og som ejes og/eller drives af et naturgasselskab, herunder den del af LNG-faciliteter, der benyttes til oplagring, bortset fra den del, der benyttes til produktionsformål, og bortset fra faciliteter, der udelukkende er forbeholdt transmissionssystemoperatører, således at de kan udføre deres hverv
- 10) »lagersystemoperatør«: enhver fysisk eller juridisk person, der foretager oplagring og er ansvarlig for driften af en lagerfacilitet
- 11) »LNG-facilitet«: en terminal, som anvendes til flydendegørelse af naturgas eller import, losning og forgasning af LNG, herunder de hjælpefunktioner og de midlertidige lagerfaciliteter, der er nødvendige for forgasningsprocessen og den efterfølgende levering til transmissionssystemet, bortset fra de dele af LNG-terminaler, der benyttes til oplagring
- 12) »LNG-systemoperatør«: enhver fysisk eller juridisk person, der foretager flydendegørelse af naturgas eller import, losning og forgasning af LNG og er ansvarlig for driften af en LNG-facilitet
- 13) »system«: alle transmissionsnet, distributionsnet, LNG-faciliteter og/eller lagerfaciliteter, som ejes og/eller drives af et naturgasselskab, herunder linepack og selskabets eller tilknyttede selskabers tilknyttede faciliteter, som leverer hjælpefunktioner, der er nødvendige for at give adgang til transmission, distribution og LNG
- 14) »hjelpefunktioner«: alle funktioner, der er nødvendige for adgang til og drift af et transmissions- og/eller distributionssystem og/eller LNG-faciliteter og/eller lagerfaciliteter, herunder mængdebalancerings- og blandingsanlæg, men ikke faciliteter, der udelukkende er forbeholdt transmissionssystemoperatører, således at de kan udføre deres hverv
- 15) »linepack«: oplagring af gas ved kompression i gastransmissions- og distributionssystemer, men ikke faciliteter, der er forbeholdt transmissionssystemoperatører, således at de kan udføre deres hverv
- 16) »sammenkoblet system«: en række systemer, der er indbyrdes forbundne
- 17) »sammenkoblingslinje«: transmissionslinje, som krydser en grænse mellem medlemsstater med det ene formål at forbinde disse medlemsstaters nationale transmissionssystemer
- 18) »direkte linje«: en naturgasrørledning, der supplerer det sammenkoblede system
- 19) »integreret naturgasselskab«: et vertikalt eller horisontalt integreret selskab
- 20) »vertikalt integreret selskab«: et naturgasselskab eller en gruppe af selskaber, hvis indbyrdes forhold er defineret i artikel 3, stk. 3, i Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 af 21. december 1989 om kontrol med virksomhedssammenlutninger⁽¹⁾, såfremt selskabet eller gruppen udøver mindst en af følgende former for aktivitet: transmission, distribution, LNG eller oplagring, og mindst en af følgende former for aktivitet: produktion af eller forsyning med naturgas
- 21) »horisontalt integreret selskab«: et selskab, der udøver mindst en af følgende former for aktivitet: produktion, transmission, distribution, forsyning eller oplagring af naturgas, sideløbende med en ikke-naturgasrelateret aktivitet
- 22) »tilknyttet selskab«: en tilknyttet virksomhed efter artikel 41 i Rådets syvende direktiv 83/349/EØF af 13. juni 1983 på grundlag af traktatens artikel 44, stk. 2, litra g)^(*), om konsoliderede regnskaber⁽²⁾ og/eller en associeret virksomhed efter artikel 33, stk. 1, i nævnte direktiv og/eller et selskab, som tilhører samme selskabsdeltagere
- 23) »systembrugere«: alle fysiske eller juridiske personer, der forsyner eller forsynes fra et system
- 24) »kunder«: grossister og endelige kunder, der køber naturgas, samt naturgasselskaber, der køber naturgas
- 25) »privatkunder«: kunder, der køber naturgas til deres eget husholdningsforbrug
- 26) »erhvervs-kunder«: kunder, som køber naturgas, der ikke er til brug i deres egen husholdning
- 27) »endelige kunder«: kunder, der køber naturgas til eget brug
- 28) »privilegerede kunder«: kunder, som frit kan købe gas fra en leverandør efter eget valg, jf. artikel 23 i dette direktiv

(*) Titlen på direktiv 83/349/EØF er justeret under hensyn til omnummereringen af EF-traktatens artikler, jf. Amsterdam-traktatens artikel 12. Den oprindelige henvisning var til traktatens artikel 54, stk. 3, litra g).

(1) EFT L 395 af 30.12.1989, s. 1. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 1310/97 (EFT L 180 af 9.7.1997, s. 1).

(2) EFT L 193 af 18.7.1983, s. 1. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/65/EF (EFT L 283 af 27.10.2001, s. 28).

- 29) »grossister«: enhver fysisk eller juridisk person, der køber naturgas med henblik på videresalg inden for eller uden for det system, hvor de pågældende er etableret, bortset fra transmissionssystemoperatører og distributionssystemoperatører
- 30) »langtidsplanlægning«: naturgasselskabers langsigtede forsyningsplanlægning og planlægning af transportkapacitet med henblik på at tilfredsstille systemets efterspørgsel efter naturgas, diversificere kilderne og sikre forsyninger til kunderne
- 31) »marked under opbygning«: en medlemsstat, hvor den første kommercielle forsyning i henhold til dens første langtidsaftale om naturgasforsyning har fundet sted for mindre end ti år siden
- 32) »sikkerhed«: såvel sikkerhed med hensyn til naturgasforsyning som teknisk sikkerhed
- 33) »ny infrastruktur«: en infrastruktur, der ikke er fuldt ud etableret ved dette direktivs ikrafttræden.

KAPITEL II

GENERELLE REGLER FOR SEKTORENS ORGANISATION

Artikel 3

Offentlige serviceforpligtelser og forbrugerbeskyttelse

1. Medlemsstaterne påser på grundlag af deres institutionelle opbygning og under behørig iagttagelse af subsidiaritetsprincippet, at naturgasselskaber drives efter dette direktivs principper, jf. dog stk. 2, med henblik på at etablere et konkurrencebaseret, sikkert og miljømæssigt bæredygtigt naturgasmarked. De afstår fra at forskelsbehandle disse selskaber for så vidt angår såvel rettigheder som forpligtelser.
2. Medlemsstaterne kan under fuld iagttagelse af de relevante bestemmelser i traktaten, særlig artikel 86, ud fra almindelig økonomisk interesse pålægge selskaber, der opererer inden for gassektoren, offentlige serviceforpligtelser, som kan omfatte leveringernes sikkerhed, herunder forsyningsikkerhed, regelmæssighed, kvalitet og pris samt miljøbeskyttelse, herunder energieffektivitet og klimabeskyttelse. Disse forpligtelser skal være klart definerede, og de skal være gennemsigtige, ikke-diskriminerende samt kontrollerbare, og de skal sikre EU-naturgasselskaber lige adgang til nationale forbrugere. I relation til forsyningsikkerhed, energieffektivitet/efterspørgselsstyring og til opfyldelse af miljømålsætningerne, som omhandlet i dette stykke, kan medlemsstaterne indføre langtidsplanlægning, idet de tager hensyn til, at tredjeparter eventuelt ønsker at få adgang til systemet.

3. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger til at beskytte de endelige kunder og til at sikre en høj grad af forbrugerbeskyttelse, og sikrer navnlig, at der er passende sikkerhedsforanstaltninger, der beskytter sårbare kunder, herunder passende foranstaltninger for at hjælpe dem med at undgå afbrydelser af energiforsyningen. I denne forbindelse kan medlemsstaterne træffe passende foranstaltninger til at beskytte endelige kunder i fjerntliggende områder, som er tilsluttet gassystemet. Medlemsstaterne kan med henblik herpå udpege en forsyningspligtig leverandør. De sikrer et højt forbrugerbeskyttelsesniveau, især for så vidt angår gennemsigtighed i generelle kontraktbetingelser og -vilkår, almindelig information og ordninger for bilæggelse af tvister. Medlemsstaterne sikrer, at privilegerede kunder reelt kan skifte til en ny leverandør. Med hensyn til i det mindste privatkunder omfatter disse foranstaltninger omfatte de tiltag, der omhandles i bilag A.

4. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger med henblik på at opfylde målsætningerne for social og økonomisk samhørighed, miljøbeskyttelse, herunder eventuelt midler til bekæmpelse af klimaændringer, samt forsyningsikkerhed. Sådanne foranstaltninger kan især omfatte passende økonomiske incitament, eventuelt ved at benytte alle eksisterende ordninger i medlemsstaterne og i Fællesskabet til vedligeholdelse og etablering af den nødvendige netinfrastruktur, herunder sammenkoblingskapacitet.

5. Medlemsstaterne kan beslutte ikke at anvende i artikel 4 på distribution, for så vidt anvendelsen af disse bestemmelser retligt eller faktisk ville hindre opfyldelsen af de forpligtelser, der er pålagt naturgasselskaber under hensyn til almen økonomisk interesse, og for så vidt angår udviklingen af samhandelen ikke påvirkes i et sådant omfang, at det strider mod Fællesskabets interesse. I henhold til dette direktiv og til artikel 86 i traktaten omfatter Fællesskabets interesse bl.a. konkurrence i forbindelse med privilegerede kunder.

6. Medlemsstaterne underretter efter gennemførelsen af dette direktiv Kommissionen om alle de foranstaltninger, der er truffet med henblik på at opfylde offentlige serviceforpligtelser, herunder forbrugerbeskyttelse og miljøbeskyttelse, og deres mulige virkninger på den nationale og internationale konkurrence, uanset om sådanne foranstaltninger kræver en undtagelse fra dette direktiv. De meddeler derefter hvert andet år Kommissionen enhver ændring, der foretages i sådanne foranstaltninger, uanset om sådanne foranstaltninger kræver en undtagelse fra dette direktiv.

Artikel 4

Autorisationsprocedure

1. I tilfælde, hvor der stilles krav om autorisation (f.eks. bevilling, tilladelse, koncession, samtykke eller godkendelse) til at etablere eller drive naturgasfaciliteter, udsteder medlemsstaterne eller den kompetente myndighed, som de udpeger hertil, i overensstemmelse med stk. 2, 3 og 4 autorisation til at etab-

lere og/eller drive sådanne faciliteter, rørledninger og tilhørende udstyr på deres område. Medlemsstaterne eller den kompetente myndighed, som de udpeger hertil, kan også på samme grundlag udstede autorisation til at levere naturgas samt autorisation til grossister.

2. Anvender medlemsstaterne en autorisationsordning, fastsætter de objektive og ikke-diskriminerende kriterier, som skal opfyldes af det selskab, der ansøger om autorisation til at etablere og/eller drive naturgasfaciliteter, eller som ansøger om autorisation til at levere naturgas. De ikke-diskriminerende kriterier og procedurerne for udstedelse af autorisationer offentliggøres.

3. Medlemsstaterne påser, at begrundelsen for at afslå en ansøgning om autorisation er objektiv og ikke-diskriminerende, og at den meddeles ansøgeren. Begrundelsen for et sådant afslag meddeles Kommissionen til orientering. Medlemsstaterne indfører en procedure, hvorefter ansøgeren kan indbringe en klage over afslaget.

4. Med henblik på udbygning af nyforsynede områder og en effektiv drift i almindelighed kan medlemsstaterne med forbehold af artikel 24 afslå yderligere autorisationer til at etablere og drive distributionsrørledningsnet i et bestemt område, hvis der allerede er etableret eller er planer om at etablere sådanne rørledningsnet i det pågældende område, og den eksisterende eller foreslåede kapacitet ikke er opbrugt.

Artikel 5

Overvågning af forsyningsikkerheden

Medlemsstaterne sikrer overvågningen af forsyningsikkerheden. Hvis medlemsstaterne finder det hensigtsmæssigt, kan de overdrage denne opgave til de i artikel 25, stk. 1, nævnte regulerende myndigheder. Overvågningen omfatter navnlig udbuds/efterspørgselsbalancen på det nationale marked, den forventede fremtidige efterspørgsel og de tilgængelige forsyninger, den påtænkte supplerende kapacitet, der er under planlægning eller etablering, såvel som nettenes kvalitet og vedligeholdelsesniveau samt foranstaltninger til dækning af perioder med særlig høj efterspørgsel og til afhjælpning af bortfald af forsyninger fra en eller flere leverandører. De kompetente myndigheder offentliggør hvert år senest den 31. juli en rapport, der angiver resultaterne af overvågningen af disse forhold samt eventuelle trufne eller påtænkte foranstaltninger i forbindelse hermed, og sender omgående denne rapport til Kommissionen.

Artikel 6

Tekniske forskrifter

Medlemsstaterne påser, at der defineres tekniske sikkerhedskriterier, og at der udarbejdes og offentliggøres tekniske forskrifter, der fastlægger de mindstekrav med hensyn til konstruktion og drift, som LNG-faciliteter, lagerfaciliteter, andre transmis-

sions- eller distributionssystemer og direkte linjer skal opfylde for at kunne blive tilsluttet systemet. Disse tekniske forskrifter skal sikre systemernes interoperabilitet, og de skal være objektive og ikke-diskriminerende. De meddeles Kommissionen i overensstemmelse med artikel 8 i direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter samt forskrifter for informationsfundets tjenester ⁽¹⁾.

KAPITEL III

TRANSMISSION, OPLAGRING OG LNG

Artikel 7

Udpegning af systemoperatører

For en periode, der fastsættes af medlemsstaterne under hensyn til effektivitet og økonomisk balance, skal medlemsstaterne udpege eller anmode de naturgasselskaber, som ejer transmissions-, lager- eller LNG-faciliteter, om at udpege en eller flere systemoperatører. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at transmissions-, lager- og LNG-systemoperatørerne handler i overensstemmelse med artikel 8-10.

Artikel 8

Systemoperatørernes opgaver

1. Den enkelte transmissions-, lager- og/eller LNG-systemoperatør:
  - a) driver, vedligeholder og udbygger på almindelige økonomiske vilkår sikre, pålidelige og effektive transmissions-, lager- og/eller LNG-faciliteter under behørig hensyntagen til miljøet
  - b) må ikke forskelsbehandle systembrugere eller kategorier af systembrugere og må navnlig ikke begunstige tilknyttede selskaber
  - c) skal meddele andre transmissionssystemoperatører, lager-systemoperatører, LNG-systemoperatører og/eller distributionssystemoperatører tilstrækkelige oplysninger til at sikre, at transport og oplagring af naturgas kan foregå på en måde, der er forenelig med en sikker og effektiv drift af det sammenkoblede system
  - d) giver systembrugere de oplysninger, der er nødvendige for at få effektiv adgang til systemet.

2. De regler for balancering af gastransmissionssystemet, som transmissionssystemoperatørerne fastlægger, skal være objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende, og det

⁽¹⁾ EFT L 204 af 21.7.1998, s. 37. Ændret ved direktiv 98/48/EF (EFT L 217 af 5.8.1998, s. 18).

samme gælder reglerne for systembrugernes betaling for brug af deres net i forbindelse med energiubalance. Vilkår og betingelser, herunder regler og tariffer, for transmissionssystemoperatørens ydelse af de pågældende tjenester fastsættes efter en metode, der er forenelig med artikel 25, stk. 2, på en ikke-diskriminerende måde, der afspejler omkostningerne, og de skal offentliggøres.

3. Medlemsstaterne kan kræve, at transmissionssystemoperatører opfylder mindstekrav vedrørende vedligeholdelse og udvikling af transmissionssystemet, herunder sammenkoblingskapacitet.

4. Transmissionssystemoperatører anvender gennemsigtige, ikke-diskriminerende markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, de anvender til at udføre deres hverv.

Artikel 9

Adskillelse af transmissionssystemoperatørerne

1. Er transmissionssystemoperatøren en del af et vertikalt integreret selskab, skal vedkommende i det mindste være uafhængig, hvad angår retlig form, organisation og beslutningstagning, fra andre aktiviteter, der ikke vedrører transmission. Disse regler indebærer ikke en forpligtelse til at adskille ejerskab til aktiver i transmissionssystemet fra det vertikalt integrerede selskab.

2. For at sikre transmissionssystemoperatørens uafhængighed, jf. stk. 1, gælder følgende minimumskriterier:

- a) personer, som har ansvaret for ledelsen af transmissionssystemoperatøren, må ikke indgå i virksomhedsstrukturer inden for det integrerede naturgasselskab, der direkte eller indirekte har ansvaret for den daglige drift af produktion, distribution og forsyning af gas
- b) der skal træffes passende foranstaltninger for at sikre, at de erhvervmæssige interesser, som de ansvarlige for ledelsen af transmissionssystemoperatøren måtte have, tages i betragtning på en sådan måde, at de kan handle uafhængigt
- c) transmissionssystemoperatøren skal have reel beslutningskompetence uafhængigt af det integrerede gasselskab for så vidt angår de aktiver, der er nødvendige for at drive, vedligeholde og udvikle nettet. Dette bør ikke hindre, at der kan eksistere passende samordningsmekanismer, der sikrer, at moderselskabets økonomiske og ledelsesmæssige tilsynsrettigheder med hensyn til udbyttet, der er indirekte reguleret i henhold til artikel 25, stk. 2, af midler investeret i et datterselskab tilgodeses. Navnlig skal moderselskabet kunne godkende transmissionssystemoperatørens årlige finansieringsplan eller et tilsvarende instrument og sætte samlede grænser for datterselskabets gældsætning. Moderselskabet kan ikke give instrukser om den daglige drift

eller om individuelle afgørelser om oprettelse eller opgradering af transmissionslinjer, som ikke går ud over beløbene i finansieringsplanen eller i et tilsvarende instrument

- d) transmissionssystemoperatøren skal opstille et overvågningsprogram, der beskriver de foranstaltninger, der er truffet for at sikre, at diskriminerende adfærd er udelukket, samt sikre, at dets overholdelse kontrolleres på passende måde. Programmet skal fastlægge de ansattes specifikke forpligtelser for at opfylde dette mål. En årsberetning med en beskrivelse af de trufne foranstaltninger forelægges af den person eller det organ, der har ansvaret for kontrollen med overvågningsprogrammet for den i artikel 25, stk. 1, omhandlede nationale regulerende myndighed, og denne årsberetning offentliggøres.

Artikel 10

Transmissionssystemoperatørernes tavshedspligt

1. Den enkelte transmissions-, lager- og/eller LNG-systemoperatør har tavshedspligt om forretningsmæssigt følsomme oplysninger, som modtages i forbindelse med udøvelsen af systemoperatørens virksomhed, og skal forhindre, at oplysninger om egne aktiviteter, som kan være forretningsmæssigt fordelagtige, bliver videregivet på en diskriminerende måde, jf. dog artikel 16 eller anden lovbestemt pligt til at videregive oplysninger.

2. Transmissionssystemoperatøren må ikke i forbindelse med tilknyttede selskabers køb og salg af naturgas misbruge forretningsmæssigt følsomme oplysninger, som er modtaget fra tredjepart i forbindelse med tildeling af eller forhandling om adgang til systemet.

KAPITEL IV

DISTRIBUTION OG FORSYNING

Artikel 11

Udpegning af distributionssystemoperatører

For en begrænset periode, som fastlægges af medlemsstaterne under hensyntagen til effektivitet og økonomisk balance, udpeger medlemsstaterne eller anmoder medlemsstaterne de virksomheder, som har ansvaret for distributionsfaciliteter, om at udpege en eller flere distributionssystemoperatører, og de påser, at distributionssystemoperatørerne handler i overensstemmelse med artikel 12-14.

Artikel 12

Distributionssystemoperatørernes opgaver

1. Den enkelte distributionssystemoperatør driver, vedligeholder og udbygger på almindelige økonomiske vilkår et sikkert, pålideligt og effektivt system under behørig hensyntagen til miljøet.

2. Distributionssystemoperatøren må i intet tilfælde forskelsbehandle systembrugere eller kategorier af systembrugere og må navnlig ikke begunstige sine tilknyttede selskaber.

3. Distributionssystemoperatøren skal give eventuelle andre distributionssystemoperatører og/eller transmissions-, lager- og/eller LNG-systemoperatører tilstrækkelige oplysninger til at sikre, at transporten og oplagringen af gas finder sted på en måde, der er forenelig med en sikker og effektiv drift af det sammenkoblede system.

4. Den enkelte distributionssystemoperatør skal give systembrugere de oplysninger, der er nødvendige for at få effektiv adgang til systemet.

5. Når distributionssystemoperatøren er ansvarlig for energibalancering inden for gasdistributionssystemet, skal de regler, som distributionssystemoperatøren fastlægger med henblik herpå, være objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende, og det samme gælder reglerne for systembrugernes betaling for brug af deres net i forbindelse med energiubalance. Vilkår og betingelser, herunder regler og tariffer, for distributionssystemoperatørers ydelse af de pågældende tjenester fastsættes efter en metode, der er forenelig med artikel 25, stk. 2, på en ikke-diskriminerende måde, der afspejler omkostningerne, og de skal offentliggøres.

Artikel 13

Adskillelse af distributionssystemoperatører

1. Er distributionssystemoperatøren en del af et vertikalt integreret selskab, skal vedkommende i det mindste være uafhængig, hvad angår retlig form, organisation og beslutningstagning, fra andre aktiviteter, der ikke vedrører distribution. Disse regler indebærer ikke en forpligtelse til at adskille ejerskab til aktiver i distributionssystemet fra det vertikalt integrerede selskab.

2. Ud over kravene i stk. 1 skal distributionssystemoperatøren, når denne er en del af et vertikalt integreret selskab, være uafhængig hvad angår organisation og beslutningstagning fra de andre aktiviteter, der ikke vedrører distribution. Med henblik herpå gælder følgende minimumskriterier:

a) personer, som har ansvaret for ledelsen af distributionssystemoperatøren, må ikke indgå i virksomhedsstrukturer

inden for det integrerede naturgasselskab, der direkte eller indirekte har ansvaret for den daglige drift af produktion, transmission og forsyning af naturgas

b) der skal træffes passende foranstaltninger for at sikre, at de erhvervmæssige interesser, som de ansvarlige for ledelsen af distributionssystemoperatøren måtte have, tages i betragtning på en sådan måde, at de kan handle uafhængigt

c) distributionssystemoperatøren skal have en reel beslutningskompetence uafhængigt af det integrerede gasselskab for så vidt angår de aktiver, der er nødvendige for at drive, vedligeholde og udvikle nettet. Dette bør ikke hindre, at der kan eksistere passende samordningsmekanismer, der sikrer, at moderselskabets økonomiske og ledelsesmæssige tilsynsrettigheder med hensyn til udbyttet, der er indirekte reguleret i henhold til artikel 25, stk. 2, af midler investeret i et datterselskab tilgodeses. Navnlig skal moderselskabet kunne godkende distributionssystemoperatørens årlige finansieringsplan eller et tilsvarende instrument og sætte samlede grænser for datterselskabets gældsætning. Moderselskabet kan ikke give instrukser om den daglige drift eller om individuelle afgørelser om oprettelse eller opgradering af distributionslinjer, som ikke går ud over beløbene i finansieringsplanen eller i et tilsvarende instrument

d) distributionssystemoperatøren skal opstille et overvågningsprogram, der beskriver de foranstaltninger, der er truffet for at sikre, at diskriminerende adfærd er udelukket, samt sikre, at dets overholdelse kontrolleres på passende måde. Programmet skal fastlægge de ansattes specifikke forpligtelser for at opfylde dette mål. En årsberetning med en beskrivelse af de trufne foranstaltninger forelægges af den person eller det organ, der har ansvaret for kontrollen med overvågningsprogrammet, for den i artikel 25, stk. 1, omhandlede nationale regulerende myndighed, og denne årsberetning offentliggøres.

Medlemsstaterne kan bestemme, at stk. 1 og 2 ikke gælder for integrerede naturgasselskaber, der betjener færre end 100 000 tilkoblede kunder.

Artikel 14

Distributionssystemoperatørernes tavshedspligt

1. Den enkelte distributionssystemoperatør har tavshedspligt om forretningsmæssigt følsomme oplysninger, som modtages i forbindelse med udøvelsen af systemoperatørens virksomhed, og skal forhindre, at oplysninger om egne aktiviteter, som kan være forretningsmæssigt fordelagtige, bliver videregivet på en diskriminerende måde, jf. dog artikel 16 eller anden lovbestemt pligt til at videregive oplysninger.

2. Distributionssystemoperatøren må ikke i forbindelse med tilknyttede selskabers køb og salg af naturgas misbruge forretningsmæssigt følsomme oplysninger, som er modtaget fra tredjepart i forbindelse med tildeling af eller forhandling om adgang til systemet.

Artikel 15

Operatøren for et kombineret system

Artikel 9, stk. 1, og artikel 13, stk. 1, er ikke til hinder for, at et kombineret transmissions-, LNG-, lager- og distributions-system kan drives af en operatør, der er uafhængig, for så vidt angår retlig form, organisation og beslutningstagning, fra andre aktiviteter, der ikke vedrører transmissions-, LNG-, lager- eller distributionssystemsvirksomhed, og som kravene i litra a)-d) idet disse regler ikke indebærer en forpligtelse til at adskille ejerskab til aktiver i det kombinerede system fra det vertikalt integrerede selskab.

- a) personer, som har ansvaret for ledelsen af operatøren for det kombinerede system, må ikke indgå i virksomhedsstrukturer inden for det integrerede naturgasselskab, der direkte eller indirekte har ansvaret for den daglige drift af produktion og forsyning af gas
- b) der skal træffes passende foranstaltninger for at sikre, at de erhvervs-mæssige interesser, som de ansvarlige for ledelsen af operatøren for det kombinerede system måtte have, tages i betragtning på en sådan måde, at de kan handle uafhængigt
- c) operatøren for det kombinerede system skal have reel beslutningskompetence uafhængigt af det integrerede naturgasselskab for så vidt angår de aktiver, der er nødvendige for at drive, vedligeholde og udvikle systemet. Dette bør ikke hindre, at der kan eksistere passende samordningsmekanismer, der sikrer, at moderselskabets økonomiske og ledelsesmæssige tilsynsrettigheder med hensyn til udbyttet, der er indirekte reguleret i henhold til artikel 25, stk. 2, af midler investeret i et datterselskab tilgodeses. Navnlig skal moderselskabet kunne godkende en af operatøren af det kombinerede system udarbejdet årlig finansieringsplan eller et tilsvarende instrument og sætte samlede grænser for datterselskabets gældsætning. Moderselskabet kan ikke give instrukser om den daglige drift eller om individuelle afgørelser om oprettelse eller opgradering af transmissions- og distributionslinjer, som ikke går ud over beløbene i finansieringsplanen eller i et tilsvarende instrument
- d) operatøren for det kombinerede system skal opstille et overvågningsprogram, der beskriver de foranstaltninger, der er truffet for at sikre, at diskriminerende adfærd er

udelukket, samt sikre, at dets overholdelse kontrolleres på passende måde. Programmet skal fastlægge de ansattes specifikke forpligtelser for at opfylde dette mål. En årsberetning med en beskrivelse af de trufne foranstaltninger forelægges af den person eller det organ, der er ansvarligt for kontrollen med overvågningsprogrammet for den i artikel 25, stk. 1, omhandlede nationale regulerende myndighed, og denne årsberetning offentliggøres.

KAPITEL V

REGNSKABSMÆSSIG ADSKILLELSE OG GENNEMSIGTIGHED I REGNSKABERNE

Artikel 16

Adgang til regnskaber

1. Medlemsstaterne eller enhver kompetent myndighed, som de udpeger hertil, herunder de i artikel 25, stk. 1, omhandlede regulerende myndigheder og de i artikel 20, stk. 3, omhandlede tvistbilægelsesmyndigheder, skal, i det omfang det er nødvendigt, for at de kan udføre deres hverv, have adgang til naturgasselskabers regnskaber, jf. artikel 17.
2. Medlemsstaterne og enhver udpeget kompetent myndighed, herunder de i artikel 25, stk. 1, omhandlede regulerende myndigheder og tvistbilægelsesmyndighederne, har tavshedspligt om forretningsmæssigt følsomme oplysninger. Medlemsstaterne kan beslutte, at sådanne oplysninger kan offentliggøres, hvor dette er nødvendigt for, at de kompetente myndigheder kan udføre deres hverv.

Artikel 17

Regnskabsmæssig adskillelse

1. Medlemsstaterne træffer de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at naturgasselskabers regnskaber føres i overensstemmelse med stk. 2-5. Hvis selskaber er omfattet af en undtagelse fra denne bestemmelse i henhold til artikel 28, stk. 2 og 4, skal de i det mindste føre deres interne regnskaber i overensstemmelse med denne artikel.
2. Naturgasselskaber skal, uanset ejerforhold og juridisk status, udarbejde årsregnskaber og lade disse revidere og offentliggøre i overensstemmelse med de bestemmelser i national lovgivning om kapital-selskabers årsregnskaber, som er vedtaget i medfør af Rådets direktiv 78/660/EØF af 25. juli 1978 på

grundlag af traktatens artikel 44, stk. 2, litra g) (*), om årsregnskaberne for visse selskabsformer⁽¹⁾. Selskaber, som ikke er retligt forpligtede til at offentliggøre deres årsregnskaber, skal på deres hovedsæde opbevare en kopi, som skal kunne konsulteres af offentligheden.

3. Naturgasselskaber skal i deres interne regnskabsføring føre separate regnskaber over hver af deres transmissions-, distributions-, LNG- og lageraktiviteter, således som de skulle gøre, såfremt de pågældende aktiviteter blev udført af særskilte selskaber, med henblik på at undgå forskelsbehandling, kryds-subsidiering og konkurrenceforvridning. De skal også føre regnskaber, som kan være konsoliderede, over andre gasaktiviteter, der ikke vedrører transmission, distribution, LNG og oplagring. Indtil den 1. juli 2007 skal de føre separate regnskaber over forsyningsaktiviteter til privilegerede kunder og forsyningsaktiviteter til ikke-privilegerede kunder. Indtægter fra ejerskab af transmissions/distributionsnettet specificeres i regnskaberne. De skal i relevant omfang føre konsoliderede regnskaber over andre ikke-gasrelaterede aktiviteter. De interne regnskaber skal omfatte en særskilt balance og en særskilt resultatopgørelse for hver aktivitet.

4. Under den i stk. 2 omhandlede revision skal det især undersøges, om forpligtelsen til at undgå forskelsbehandling og krydssubsidiering, jf. stk. 3, overholdes.

5. Selskaberne skal i deres interne regnskaber redegøre for de regler for fordeling af aktiver, passiver, udgifter og indtægter samt afskrivning, som de følger ved udarbejdelsen af de i stk. 3 omhandlede separate regnskaber, jf. dog de regnskabsregler, der gælder nationalt. Disse interne regler må kun ændres i ekstraordinære tilfælde. Sådanne ændringer skal anføres og være behørigt begrundet.

6. Årsregnskaberne skal i noterne vise alle større transaktioner, der er gennemført med tilknyttede selskaber.

KAPITEL VI

TILRETTELÆGGELSE AF SYSTEMADGANGEN

Artikel 18

Tredjeparts adgang

1. Medlemsstaterne sikrer, at der indføres en ordning for tredjeparts adgang til transmissions- og distributionssystemerne

(*) Titlen på direktiv 83/439/EØF er justeret under hensyn til omnummereringen af EF-traktatens artikler, jf. Amsterdam-traktatens artikel 12. Den oprindelige henvisning var til traktatens artikel 54, stk. 3, litra g).

⁽¹⁾ EFT L 222 af 14.8.1978, s. 11. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/65/EF (EFT L 283 af 27.10.2001, s. 28).

samt LNG-faciliteter, som bygger på offentliggjorte tariffer, der gælder alle privilegerede kunder, herunder forsyningsselskaber, og som anvendes objektivt og uden at diskriminere mellem systembrugere. Medlemsstaterne sikrer, at tarifferne eller de metoder, de er baseret på, er godkendt forud for deres ikrafttræden af den regulerende myndighed, der henvises til i artikel 25, stk. 1, og at disse tariffer — og metoderne, hvor kun disse godkendes — offentliggøres, inden de træder i kraft.

2. Transmissionssystemoperatører skal, hvis det er nødvendigt, for at de kan udøve deres hverv, bl.a. i forbindelse med grænseoverskridende transmission, have adgang til andre transmissionssystemoperatørers net.

3. Bestemmelserne i dette direktiv er ikke til hinder for, at der indgås langtidskontrakter, såfremt de overholder Fællesskabets konkurrenceregler.

Artikel 19

Adgang til oplagring

1. Hvis det er teknisk og/eller økonomisk nødvendigt for at yde effektiv systemadgang med henblik på forsyning af kunderne samt for tilrettelæggelse af adgang til hjælpefunktioner, kan medlemsstaterne ved tilrettelæggelse af adgang til lagerfaciliteter og linepack vælge en af eller begge procedurerne i stk. 3 og 4. Disse procedurer baseres på objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende kriterier.

2. Bestemmelserne i stk. 1 finder ikke anvendelse på de hjælpefunktioner og de midlertidige lagerfaciliteter i forbindelse med LNG-faciliteter, der er nødvendige for forgasningsprocessen og den efterfølgende levering til transmissionssystemet.

3. Ved forhandlet adgang træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at naturgasselskaber og privilegerede kunder inden for eller uden for det område, som dækkes af det sammenkoblede system, kan forhandle om adgang til lagerfaciliteter og linepack, hvis dette er teknisk og/eller økonomisk nødvendigt for at sikre effektiv systemadgang samt for at skaffe adgang til andre hjælpefunktioner. Parterne er forpligtet til at forhandle om adgang til lagre, linepack og andre hjælpefunktioner i god tro.

Aftaler om adgang til lagerfaciliteter, linepack og andre hjælpefunktioner forhandles med den pågældende lagersystemoperatør eller de pågældende naturgasselskaber. Medlemsstaterne skal kræve, at lagersystemoperatørerne og naturgasselskaberne offentliggør deres kommercielle hovedvilkår for brug af lagerfaciliteter, linepack og andre hjælpefunktioner senest seks måneder efter dette direktivs gennemførelse og herefter en gang om året.

4. Ved reguleret adgang, træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger til at give naturgasselskaber og privilegerede kunder inden for eller uden for det område, som er dækket af det sammenkoblede system, en adgangsret til lagerfaciliteter, linepack og andre hjælpefunktioner på grundlag af offentliggjorte tariffer og/eller andre betingelser og forpligtelser knyttet til brugen af lagerfaciliteter og linepack, hvis dette teknisk og/eller økonomisk er nødvendigt for at sikre effektiv adgang til systemet samt for etablering af adgang til andre hjælpefunktioner. Denne adgangsret for privilegerede kunder kan gives ved at sætte dem i stand til at indgå forsyningsaftaler med andre konkurrerende naturgasselskaber end systemets ejer og/eller operatør eller et tilknyttet selskab.

Artikel 20

Adgang til opstrømsrørledningsnet

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at naturgasselskaber og privilegerede kunder, uanset hvor de hører hjemme, kan få adgang til opstrømsrørledningsnet, herunder faciliteter, som yder tekniske tjenester i forbindelse med sådan adgang, i overensstemmelse med denne artikel, bortset fra de dele af sådanne net og faciliteter, der benyttes til lokale produktionsaktiviteter ved et felt, hvor gassen produceres. Kommissionen underrettes om foranstaltningerne i overensstemmelse med artikel 33.

2. Medlemsstaterne beslutter i overensstemmelse med de relevante retsakter, hvordan den i stk. 1 omhandlede adgang gives. Medlemsstaterne skal have som målsætninger, at der foreligger en rimelig og åben adgang, at der skabes et konkurrencepræget marked for naturgas, og at ethvert misbrug af dominerende stilling undgås, idet de tager hensyn til sikre og regelmæssige forsyninger, kapacitet, der er eller hurtigt kan stilles til rådighed, og beskyttelse af miljøet. Der kan tages hensyn til følgende:

- a) nødvendigheden af at nægte adgang, hvis de tekniske specifikationer er indbyrdes uforenelige, og dette problem ikke kan løses rimelig let
- b) nødvendigheden af at undgå vanskeligheder, som ikke kan overvindes rimelig let, og som kan være til skade for en effektiv eksisterende og planlagt fremtidig kulbrinteprødtion, herunder fra felter med marginal økonomisk rentabilitet
- c) nødvendigheden af at respektere behørigt dokumenterede rimelige behov hos ejeren eller operatøren af opstrømsrørledningsnet for transport og forarbejdning af gas og de interesser, som alle andre potentielt berørte brugere af opstrømsrørledningsnettet eller relevante forarbejdnings- eller håndteringsfaciliteter har

d) nødvendigheden af i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen at anvende deres love og administrative procedurer i forbindelse med tildelingen af autorisationer til produktion eller opstrømsudvikling.

3. Medlemsstaterne sikrer, at der er indført en ordning til bilæggelse af tvister, der omfatter en af parterne uafhængig myndighed, der har adgang til alle relevante oplysninger, således at tvister vedrørende adgang til opstrømsrørledningsnet kan bilægges hurtigt under hensyn til kriterierne i stk. 2 og antallet af parter, der måtte være involveret i at forhandle adgang til sådanne net.

4. I tilfælde af grænseoverskridende tvister gælder tvistbilæggelsesordningen i den medlemsstat, der har jurisdiktion over det opstrømsrørledningsnet, hvortil der nægtes adgang. Når det pågældende net henhører under mere end en medlemsstat i grænseoverskridende tvister, skal de pågældende medlemsstater rådføre sig med hinanden for at sikre, at bestemmelserne i dette direktiv anvendes overensstemmende.

Artikel 21

Nægtelse af adgang

1. Naturgasselskaber kan nægte adgang til systemet, hvis de ikke råder over den fornødne kapacitet, eller hvis adgang til systemet ville hindre dem i at opfylde de i artikel 3, stk. 2, omhandlede offentlige serviceforpligtelser, som er blevet pålagt dem, eller på grund af alvorlige økonomiske og finansielle problemer med take-or-pay-kontrakter under hensyn til kriterierne og procedurerne i artikel 27 og til den løsning, medlemsstaten har valgt i medfør af artikel 27, stk. 1. Et sådant afslag skal være behørigt begrundet.

2. Medlemsstaterne kan træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at et naturgasselskab, som nægter adgang til systemet, fordi det ikke råder over den fornødne kapacitet, eller der mangler sammenkobling, foretager de nødvendige udbygninger, for så vidt dette er rentabelt, eller en potentiel kunde er villig til at betale for dem. Såfremt medlemsstaterne anvender artikel 4, stk. 4, træffer de sådanne foranstaltninger.

Artikel 22

Ny infrastruktur

1. Større nye gasinfrastrukturer, dvs. sammenkoblingslinjer mellem medlemsstaterne, LNG- og lagerfaciliteter, kan på anmodning undtages fra bestemmelserne i artikel 18, 19, 20 og artikel 25, stk. 2, 3 og 4, på følgende betingelser:

- a) investeringen skal øge konkurrencen i gasforsyningen og øge forsyningssikkerheden

- b) risikoen i forbindelse med investeringen er så stor, at investeringen ikke ville finde sted, medmindre en undtagelse blev indrømmet
- c) infrastrukturen skal være ejet af en fysisk eller juridisk person, der i det mindste hvad angår retlig form, er adskilt fra de systemoperatører, i hvis systemer denne infrastruktur vil blive bygget
- d) der opkræves afgifter af brugerne af denne infrastruktur
- e) undtagelsen må ikke være til skade for konkurrencen eller for, at det indre gasmarked fungerer tilfredsstillende, eller for, at det regulerede system, som infrastrukturen er koblet til, fungerer effektivt.

2. Stk. 1 finder også anvendelse i forbindelse med markante kapacitetsforøgelser i eksisterende infrastrukturer eller ændringer af sådanne infrastrukturer, der muliggør udvikling af nye gasforsyningskilder.

- 3. a) Den i artikel 25 omhandlede regulerende myndighed kan fra sag til sag træffe beslutning om den undtagelse, der er omhandlet i stk. 1 og 2. Medlemsstaterne kan dog fastsætte, at regulerende myndigheder skal forelægge deres udtalelse om anmodningen om en undtagelse for det relevante organ i medlemsstaten til formel afgørelse. Denne udtalelse skal offentliggøres sammen med beslutningen.
  - b) i) Undtagelsen kan helt eller delvis omfatte henholdsvis den nye infrastruktur, den eksisterende infrastruktur med betragteligt øget kapacitet eller ændringen af den eksisterende infrastruktur.
  - ii) Når der træffes beslutning om at indrømme en undtagelse, skal der fra sag til sag tages stilling til behovet for at fastsætte betingelser for undtagelsens varighed og ikke-diskriminerende adgang til sammenkoblingslinjen.
  - iii) Når der træffes beslutning om betingelserne i dette litra, skal der navnlig tages hensyn til varigheden af kontrakterne, den ekstracapacitet, der skal opbygges, eller ændringen af den eksisterende kapacitet, projektets tidshorisont og nationale forhold.
- c) Når der indrømmes en undtagelse, kan den ansvarlige myndighed fastsætte reglerne og ordningerne for administration og kapacitetsfordeling, for så vidt dette ikke forhindrer gennemførelse af langtidskontrakter.
- d) Beslutningen om undtagelsen, herunder også de i litra b) nævnte betingelser, begrundes behørigt og offentliggøres.
- e) Hvis der er tale om en sammenkoblingslinje, træffes en beslutning om undtagelse efter samråd med de øvrige berørte medlemsstater eller regulerende myndigheder.

4. Den kompetente myndighed giver straks Kommissionen meddelelse om beslutningen om undtagelsen samt om alle relevante oplysninger i forbindelse med beslutningen. Disse oplysninger kan forelægges Kommissionen i sammenfattet form, således at Kommissionen kan træffe en velbegrundet afgørelse.

Oplysningerne skal navnlig omfatte:

- a) en detaljeret begrundelse for, på hvilket grundlag den regulerende myndighed eller medlemsstaten har indrømmet undtagelsen, herunder de finansielle oplysninger, der begrundet behovet for undtagelsen
- b) den analyse, der er foretaget af konkurrencevirkningen og det interne gasmarkeds effektive funktion som følge af indrømmelsen af undtagelsen
- c) begrundelsen for den periode, undtagelsen skal gælde, samt for andelen af den samlede kapacitet for den pågældende gasinfrastruktur, som har fået indrømmet undtagelsen
- d) såfremt undtagelsen vedrører en sammenkoblingslinje, resultatet af samrådet med de berørte medlemsstater eller regulerende myndigheder
- e) infrastrukturens bidrag til en diversifikation af gasforsyningen.

Inden to måneder efter modtagelsen af meddelelsen kan Kommissionen anmode om, at den regulerende myndighed eller medlemsstaten ændrer eller trækker beslutningen om indrømmelse af en undtagelse tilbage. Denne periode kan forlænges med yderligere en måned, hvis Kommissionen ønsker yderligere oplysninger.

Hvis den regulerende myndighed eller medlemsstaten ikke efterkommer en anmodning inden fire uger, træffes der en endelig afgørelse efter proceduren i artikel 30, stk. 2.

Kommissionen har tavshedspligt om forretningsmæssigt følsomme oplysninger.

Artikel 23

Markedsåbning og gensidighed

- 1. Medlemsstaterne sikrer, at de privilegerede kunder:
  - a) indtil den 1. juli 2004 omfatter: privilegerede kunder i henhold til artikel 18 i direktiv 98/30/EF. Medlemsstaterne offentliggør inden den 31. januar hvert år kriterierne for definitionen af disse privilegerede kunder
  - b) senest fra den 1. juli 2004 omfatter: alle erhvervs-kunder
  - c) fra den 1. juli 2007 omfatter: alle kunder.

2. For at undgå skævheder i åbningen af gasmarkederne:
- a) må gasforsyningsaftaler med en privilegeret kunde i en anden medlemsstats system ikke være forbudt, hvis kunden betragtes som privilegeret i begge systemer
  - b) kan Kommissionen i tilfælde, hvor transaktioner som beskrevet i litra a) afvises, fordi kunden kun er privilegeret i et af de to systemer, under hensyn til markedssituationen og den fælles interesse pålægge den transaktionsafvisende part at gennemføre den ønskede gasforsyning på anmodning af en af de to systemers medlemsstater.
- a) reglerne for styring og tildeling af sammenkoblingskapacitet i samråd med de regulerende myndigheder i de medlemsstater, hvormed der er sammenkobling
  - b) ordninger til at klare kapacitetsbegrænsninger i det nationale gassystem
  - c) den tid, det tager transmissions- og distributionsoperatører at foretage tilslutninger og reparationer
  - d) transmissions- og distributionssystemoperatørers offentliggørelse af relevante oplysninger om sammenkoblingslinjer, brug af nettet og tildeling af kapacitet til interesserede parter, under hensyntagen til behovet for at behandle oplysninger, der ikke forelægges samlet, som forretningsmæssigt fortrolige

Artikel 24

Direkte linjer

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre:

- a) at naturgasselskaber, der er etableret på deres område, kan forsyne privilegerede kunder via en direkte linje
- b) at enhver af disse privilegerede kunder på deres område kan blive forsynet med gas fra naturgasselskaber via en direkte linje.

2. I tilfælde, hvor der stilles krav om autorisation (f.eks. bevilling, tilladelse, koncession, samtykke eller godkendelse) til at etablere eller drive direkte linjer, fastlægger medlemsstaterne eller den kompetente myndighed, som de udpeger hertil, kriterierne for udstedelse af autorisation til at etablere eller drive sådanne linjer på deres område. Disse kriterier skal være objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende.

3. Medlemsstaterne kan gøre autorisation til at etablere en direkte linje betinget af, enten at systemadgang er blevet nægtet på grundlag af artikel 21, eller at der indledes en tvistbilæggelsesprocedure i henhold til artikel 25.

Artikel 25

Regulerende myndigheder

1. Medlemsstaterne udpeger et eller flere kompetente organer, der fungerer som regulerende myndigheder. Disse myndigheder skal være totalt uafhængige af interesser i gasindustrien. De skal som led i anvendelsen af denne artikel i det mindste have ansvar for at sikre, at der ikke sker forskelsbehandling, at der er effektiv konkurrence, og at markedet fungerer effektivt, idet de navnlig overvåger:

- e) den effektive adskillelse af regnskaber, som anført i artikel 17, for at sikre, at der ikke sker krydssubsidiering mellem transmissions-, distributions-, lager-, LNG- og forsyningsaktiviteter
- f) betingelser for adgang til lagerfaciliteter, linepack og andre hjælpefunktioner som anført i artikel 19
- g) det omfang, i hvilket transmissions- og distributions-systemoperatører opfylder deres forpligtelser i henhold til artikel 8 og 12
- h) omfanget af gennemsigtighed og konkurrence.

De myndigheder, der er oprettet i medfør af denne artikel, offentliggør en årlig rapport om resultaterne af deres overvågningsaktiviteter, jf. litra a)-h).

2. De regulerende myndigheder skal have ansvaret for fastsættelse eller godkendelse af i det mindste de metoder, der anvendes til at beregne eller fastsætte betingelser og vilkår, inden de træder i kraft, for:

- a) tilslutning og adgang til nationale net, herunder transmissions- og distributionstariffer. Tarifferne eller metoderne skal være udformet således, at de nødvendige investeringer i nettene kan gennemføres på en sådan måde, at investeringerne sikrer nettenes levedygtighed
- b) tilvejebringelse af energibalanceringsydelser.

3. Uanset stk. 2 kan medlemsstaterne fastsætte, at de regulerende myndigheder skal forelægge de tariffer eller i det mindste de metoder, der er anført i stk. 2, samt de ændringer, der er anført i stk. 4, til formel godkendelse for det relevante organ i medlemsstaten. Det relevante organ skal i sådanne tilfælde have beføjelse til enten at vedtage eller at forkaste et udkast til afgørelse herom fra de regulerende myndigheder.

Disse tariffer eller metoder eller ændringer heri offentliggøres sammen med afgørelsen ved den formelle vedtagelse. En formel forkastelse af et udkast til afgørelse samt begrundelsen herfor offentliggøres ligeledes.

4. De regulerende myndigheder skal have beføjelse til at kræve, at transmissions-, LNG- og distributionssystemoperatørerne om nødvendigt skal ændre de vilkår og betingelser, herunder tariffer og metoder, der er omhandlet i stk. 1, 2 og 3, for at sikre, at disse er proportionelle og anvendes på en ikke-diskriminerende måde.

5. Enhver part, der ønsker at klage over en transmissions-, LNG- eller distributionssystemoperatør for så vidt angår de i stk. 1, 2 og 4 og i artikel 19 omhandlede spørgsmål, kan indbringe en klage for den regulerende myndighed, som i sin egenskab af tvistbilæggelsesmyndighed skal træffe afgørelse inden to måneder efter modtagelsen af klagen. Denne periode kan forlænges med yderligere to måneder, hvis de regulerende myndigheder ønsker yderligere oplysninger. Denne periode kan forlænges yderligere med klagerens samtykke. En sådan afgørelse har bindende virkning, medmindre og indtil den underkendes efter påklage.

6. Enhver part, der er berørt, og som har ret til at klage over en afgørelse vedrørende metoder, som er truffet i henhold til stk. 2, 3 eller 4, eller, når den regulerende myndighed har pligt til at foretage høring, over de foreslåede metoder, kan senest inden for to måneder efter offentliggørelse af afgørelsen eller forslaget til afgørelse, eller hurtigere, hvis fastsat af medlemsstaterne, klage over afgørelsen. En sådan klage har ikke opsættende virkning.

7. Medlemsstaterne træffer foranstaltninger for at sikre, at de regulerende myndigheder kan udføre de i stk. 1-5 omhandlede opgaver effektivt og hurtigt.

8. Medlemsstaterne udarbejder passende, effektive mekanismer med henblik på regulering, kontrol og gennemsigtighed for at hindre ethvert misbrug af dominerende stilling, navnlig til skade for forbrugerne, og enhver form for aggressiv adfærd. Disse mekanismer skal tilgodese traktatens bestemmelser, særlig artikel 82.

9. Medlemsstaterne sikrer, at der træffes passende foranstaltninger, herunder at der indledes administrative eller strafferetlige procedurer i overensstemmelse med national lovgivning, over for ansvarlige fysiske og juridiske personer, hvis bestemmelserne om fortrolig behandling i dette direktiv ikke er blevet overholdt.

10. I tilfælde af grænseoverskridende tvister er den beslutende tvistbilæggelsesmyndighed den regulerende myndighed, der har kompetence i forhold til den systemoperatør, som nægter brug af eller adgang til systemet.

11. Indbringelse af en klage, jf. stk. 5 og 6, udelukker ikke anvendelse af retsmidler i henhold til fællesskabsretten og national ret.

12. De nationale regulerende myndigheder bidrager til udviklingen af det indre marked og af lige konkurrencevilkår ved at samarbejde indbyrdes og med Kommissionen på en gennemsigtig måde.

KAPITEL VII

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 26

Beskyttelsesforanstaltninger

1. Opstår der en pludselig krise på energimarkedet, eller opstår der fare for personers fysiske sikkerhed, for apparaters eller anlægs driftssikkerhed eller systemets integritet, kan en medlemsstat midlertidigt træffe de nødvendige beskyttelsesforanstaltninger.

2. Sådanne foranstaltninger må ikke forstyrre den måde, hvorpå det indre marked fungerer, mere end højst nødvendigt og må ikke være mere vidtgående end det er strengt nødvendigt for at afhjælpe de pludselige vanskeligheder, der er opstået.

3. Den pågældende medlemsstat underretter omgående de øvrige medlemsstater om foranstaltningerne og underretter samtidig Kommissionen, som kan beslutte, at medlemsstaten skal ændre eller ophæve foranstaltningerne, hvis de medfører konkurrenceforvridning og påvirker samhandelen negativt på en måde, som strider imod den fælles interesse.

Artikel 27

Undtagelser i forbindelse med take-or-pay-forpligtelser

1. Hvis et naturgasselskab får eller forventer at få alvorlige økonomiske og finansielle problemer på grund af sine take-or-pay-forpligtelser i henhold til en eller flere kontrakter om køb af gas, kan det ansøge den pågældende medlemsstat eller den udpegede kompetente myndighed om en midlertidig undtagelse fra artikel 18. Ansøgningerne skal efter medlemsstaternes valg indgives i hvert enkelt tilfælde, enten før eller efter, at der er nægtet adgang til systemet. Medlemsstaterne kan også give naturgasselskabet mulighed for at vælge, om det vil indgive en ansøgning før eller efter, at der er nægtet adgang til systemet. Når et naturgasselskab har nægtet adgang, skal ansøgningen indgives snarest muligt. Ansøgningerne vedlægges alle relevante oplysninger om problemets art og omfang samt om de skridt, naturgasselskabet har taget for at løse problemet.

Hvis alternative løsninger ikke umiddelbart ses at foreligge, kan medlemsstaten eller den udpegede kompetente myndighed under hensyntagen til stk. 3 beslutte at indrømme en undtagelse.

2. Medlemsstaten eller den hertil udpegede kompetente myndighed underretter snarest muligt Kommissionen om sin afgørelse om at indrømme en undtagelse og fremsender samtidig alle relevante oplysninger angående undtagelsen. Disse oplysninger kan forelægges Kommissionen i sammenfattet form, således at Kommissionen kan træffe en velbegrunderet afgørelse. Inden otte uger efter modtagelsen af denne underretning kan Kommissionen pålægge den pågældende medlemsstat eller udpegede kompetente myndighed at ændre eller at tilbagekalde afgørelsen, hvorved der er indrømmet en undtagelse.

Hvis den pågældende medlemsstat eller udpegede kompetente myndighed ikke efterkommer dette krav inden fire uger, træffes der hurtigt en endelig afgørelse efter proceduren i artikel 30, stk. 2.

Kommissionen har tavshedspligt om forretningsmæssigt følsomme oplysninger.

3. Medlemsstaten eller den udpegede kompetente myndighed og Kommissionen skal, når de træffer afgørelse om de i stk. 1 omhandlede undtagelser, navnlig tage hensyn til følgende kriterier:

- a) målsætningen om at skabe et konkurrencepræget gasmarked
- b) behovet for at opfylde offentlige serviceforpligtelser og garantere forsyningssikkerheden
- c) naturgasselskabets stilling på gasmarkedet og den faktiske konkurrence på dette marked
- d) omfanget af de økonomiske og finansielle problemer for naturgasselskaberne og transmissionsselskaberne eller for de privilegerede kunder
- e) datoerne for underskrivelsen af og betingelserne i den eller de pågældende kontrakter, herunder i hvor høj grad der heri tages højde for markedsændringer
- f) bestræbelserne for at finde en løsning på problemet
- g) i hvilket omfang selskabet på det tidspunkt, hvor det påtog sig de pågældende take-or-pay-forpligtelser, under hensyn til direktivets bestemmelser med rimelighed kunne have forudset, at der sandsynligvis ville opstå alvorlige problemer
- h) i hvilken grad systemet er sammenkoblet med andre systemer og graden af disses interoperabilitet
- i) de virkninger, som indrømmelse af en undtagelse vil få for den korrekte anvendelse af dette direktiv med henblik på et velfungerende indre marked for naturgas.

En afgørelse om en anmodning om undtagelse vedrørende take-or-pay-kontrakter, der er indgået inden dette direktivs ikrafttræden, må ikke føre til en situation, hvor det er umuligt at finde økonomisk rentable alternative afsætningsmuligheder. Under alle omstændigheder antages det, at gasselskabet ikke har alvorlige vanskeligheder, så længe salget af naturgas ikke falder til under niveauet for minimumsaftagelsesgarantier i take-or-pay-kontrakter om køb af naturgas, eller for så vidt den pågældende take-or-pay-kontrakt om gaskøb kan tilpasses, eller naturgasselskabet kan finde alternative afsætningsmuligheder.

4. Naturgasselskaber, der ikke er indrømmet en i stk. 1 omhandlet undtagelse, må ikke eller må ikke længere nægte adgang til systemet på grund af take-or-pay-forpligtelser i henhold til en kontrakt om køb af gas. Medlemsstaterne påser, at de relevante bestemmelser i kapitel VI, artikel 18-25, overholdes.

5. Enhver undtagelse, der indrømmes i henhold til ovennævnte bestemmelser, skal være behørigt begrundet. Kommissionen offentliggør afgørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

6. Kommissionen forelægger inden fem år efter dette direktivs ikrafttræden en beretning om erfaringerne med anvendelsen af denne artikel, således at Europa-Parlamentet og Rådet rettidigt kan overveje behovet for ændringer af denne artikel.

Artikel 28

Markeder under opbygning og isolerede markeder

1. Medlemsstater, som ikke er direkte tilsluttet en anden medlemsstats sammenkoblede system, og som kun har en enkelt ekstern hovedleverandør, kan fravige artikel 4, 9, 23 og/eller 24 i dette direktiv. Et forsyningsselskab med en markedsandel på over 75 % betragtes som en hovedleverandør. En sådan undtagelse udløber automatisk i det øjeblik, hvor mindst en af disse betingelser ikke længere er opfyldt. Sådanne undtagelser meddeles Kommissionen.

2. En medlemsstat, der kan anses for at være et marked under opbygning, og hvor gennemførelsen af dette direktiv volder væsentlige problemer, kan fravige artikel 4 og 7, artikel 8, stk. 1 og 2, artikel 9 og 11, artikel 12, stk. 5, artikel 13, 17 og 18, artikel 23, stk. 1, og/eller artikel 24 i dette direktiv. En sådan undtagelse udløber automatisk i det øjeblik, hvor den pågældende medlemsstat ikke længere kan anses for at være et marked under opbygning. Sådanne undtagelser meddeles Kommissionen.

3. På den dato, hvor den i stk. 2 omhandlede undtagelse udløber, skal definitionen af privilegerede kunder medføre en åbning af markedet på mindst 33 % af det nationale gasmarkeds samlede årlige gasforbrug. To år derefter finder artikel 23, stk. 1, litra b), anvendelse, og tre år derefter finder artikel 23, stk. 1, litra c), anvendelse. I perioden, indtil artikel 23, stk. 1, litra b), finder anvendelse, kan den i stk. 2 omhandlede med-

lemsstat beslutte ikke at anvende artikel 18 for så vidt angår hjælpefunktioner og midlertidige lagerfaciliteter i forbindelse med forgasningsprocessen og den efterfølgende levering til transmissionssystemet.

4. Hvis gennemførelsen af dette direktiv volder væsentlige problemer i et begrænset geografisk område i en medlemsstat, navnlig med hensyn til udvikling af transmissionsinfrastrukturen og større distributionsinfrastruktur, kan medlemsstaten med henblik på investeringsfremme og på udvikling af dette område anmode Kommissionen om en midlertidig undtagelse fra artikel 4 og 7, artikel 8, stk. 1 og 2, artikel 9 og 11, artikel 12, stk. 5, artikel 13, 17 og 18, artikel 23, stk. 1, og/eller artikel 24 for det pågældende område.

5. Kommissionen kan indrømme en undtagelse som omhandlet i stk. 4 under hensyntagen især til følgende kriterier:

- behovet for infrastrukturinvesteringer, som ikke vil være rentable på et konkurrencepræget marked
  - det fornødne investeringsniveau og udsigterne til et rimeligt afkast
  - gassystemets størrelse og udbygningsgrad i det pågældende område
  - udsigterne for det pågældende gasmarked
  - det pågældende områdes eller den pågældende regions geografiske størrelse og karakteristika, og de socioøkonomiske og demografiske faktorer.
- a) For anden gasinfrastruktur end distributionsinfrastruktur må der kun indrømmes en undtagelse, hvis der ikke findes nogen gasinfrastruktur i det pågældende område, eller hvis en sådan har eksisteret i mindre end ti år. Den midlertidige undtagelse må ikke række ud over de ti år, der følger efter den første gasforsyning i området.
- b) For distributionsinfrastrukturens vedkommende kan der indrømmes en undtagelse i en periode på højst tyve år fra det tidspunkt, hvor der første gang leveres gas gennem det pågældende system i området.

6. Luxembourg kan blive omfattet af en undtagelse fra artikel 8, stk. 3, og artikel 9 for en periode på fem år fra den 1. juli 2004. En sådan undtagelse tages op til fornyet undersøgelse inden udløbet af 5-årsperioden og enhver beslutning om at forlænge undtagelsen i yderligere fem år træffes efter proceduren i artikel 30, stk. 2. Kommissionen underrettes om alle sådanne undtagelser.

7. Kommissionen underretter under iagttagelse af kravet om tavshedspligt medlemsstaterne om anmodninger, der er indgivet i henhold til stk. 4, inden den træffer afgørelse i henhold til stk. 5. Denne afgørelse samt de undtagelser, der er omhandlet i stk. 1 og 2, offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*.

8. Grækenland kan fravige artikel 4, 11, 12, 13, 18, 23 og/eller 24 i dette direktiv for så vidt angår de geografiske områder og perioder, der er anført i de bevillinger, som det har udstedt inden den 15. marts 2002 i henhold til direktiv 98/30/EF med henblik på udvikling og drift med eneret af distributionsnet i bestemte geografiske områder.

Artikel 29

Revisionsprocedure

Hvis Kommissionen på grundlag af konklusionen i den i artikel 31, stk. 3, nævnte rapport — på grund af den effektive måde, hvorpå der er blevet givet netadgang i en medlemsstat som har sikret fuldstændig, ikke-diskriminerende og uhindret netadgang —, må konstatere, at visse forpligtelser, som dette direktiv pålægger selskaberne (herunder forpligtelserne vedrørende distributionssystemoperatørernes selskabsmæssige uafhængighed) ikke står i forhold til det mål, der søges nået, kan den berørte medlemsstat anmode Kommissionen om at blive undtaget fra det pågældende krav.

Medlemsstaten meddeler omgående Kommissionen sin anmodning samt alle de oplysninger, som er nødvendige for at dokumentere, at konklusionen i rapporten om, at der sikres effektiv netadgang, vil blive fastholdt.

Inden tre måneder efter at Kommissionen er blevet underrettet om anmodningen vedtager den en udtalelse om den berørte medlemsstats anmodning og fremsætter eventuelt forslag for Europa-Parlamentet og Rådet om at ændre de relevante bestemmelser i direktivet. Kommissionen kan i forslag til ændring af direktivet foreslå at undtage den berørte medlemsstat fra særlige krav, hvis denne medlemsstat i givet fald gennemfører lige så effektive foranstaltninger.

Artikel 30

Udvalg

1. Kommissionen bistås af et udvalg.
2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 3 og 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. dennes artikel 8.
3. Udvalget vedtager selv sin forretningsorden.

Artikel 31

Rapportering

1. Kommissionen overvåger og evaluerer anvendelsen af dette direktiv og forelægger inden udgangen af det første år efter direktivets ikrafttræden og derefter hvert år, en samlet situationsrapport for Europa-Parlamentet og Rådet. Rapporten skal mindst indeholde følgende:

- a) indhøstede erfaringer og fremskridt med hensyn til skabelsen af et fuldstændigt og velfungerende indre gasmarked og de resterende hindringer herfor, herunder aspekter som markedsdominans, markedskoncentration, aggressiv og konkurrencebegrænsende adfærd
- b) undtagelser, der er indrømmet i henhold til dette direktiv, herunder implementeringen af undtagelsen i henhold til artikel 13, stk. 2, med henblik på en eventuel revision af tærsklen
- c) i hvilket omfang kravene vedrørende adskillelse og tariffer i dette direktiv har medvirket til at sikre retfærdig og ikke-diskriminerende adgang til Fællesskabets gassystem og ensartede konkurrenceniveauer, samt hvilke økonomiske, miljømæssige og sociale konsekvenser åbningen af gasmarkedet har haft for kunderne
- d) en undersøgelse af spørgsmål vedrørende systemkapaciteten og forsyningssikkerheden for naturgas i Fællesskabet, navnlig den eksisterende og forventede balance mellem efterspørgsel og udbud, under hensyntagen til den fysiske kapacitet for udveksling mellem områder og udvikling af oplagring (herunder spørgsmålet om proportionalitet i markedsregulering på dette område)
- e) der vil blive rettet særlig opmærksomhed mod de foranstaltninger, der træffes i medlemsstaterne til dækning af perioder med særlig høj efterspørgsel og til afhjælpning af bortfald af forsyninger fra en eller flere leverandører
- f) en generel vurdering af de fremskridt, der er opnået med hensyn til bilaterale forbindelser med tredjelande, som producerer og eksporterer eller transporterer naturgas, herunder fremskridt med hensyn til markedsintegration, handel og adgang til sådanne tredjelands net
- g) eventuelle harmoniseringsbehov, der ikke har tilknytning til direktivets bestemmelser.

Denne rapport kan eventuelt indeholde henstillinger og foranstaltninger til at modvirke negative følger af markedsdominans og markedskoncentration.

2. Hvert andet år skal den i stk. 1 nævnte rapport også indeholde en analyse af de forskellige foranstaltninger, der er truffet i medlemsstaterne for at opfylde offentlige serviceforpligtelser, og en vurdering af, hvor effektive de har været, især deres indvirkning på konkurrencen på gasmarkedet. Denne rapport kan i givet fald indeholde henstillinger vedrørende foranstaltninger, der skal træffes på nationalt plan for at opnå høje standarder for offentlige tjenesteydelser, eller foranstaltninger, der skal forhindre opdeling af markedet.

3. Kommissionen forelægger senest den 1. januar 2006 Europa-Parlamentet og Rådet en detaljeret rapport om fremskridtene med hensyn til at etablere det indre marked for gas. Rapporten skal navnlig omhandle:

- eksistensen af en ikke-diskriminerende netadgang
- effektiv regulering
- udvikling af sammenkoblingsinfrastruktur, transitbetingelserne og forsyningssikkerhedssituationen i Fællesskabet
- i hvilken udstrækning små virksomheder og private får det fulde udbytte af markedets åbning, navnlig for så vidt angår standarden for de offentlige tjenesteydelser
- i hvilken udstrækning markeder i praksis er åbne for en effektiv konkurrence, herunder aspekter som markedsdominans, markedskoncentration, aggressiv og konkurrencebegrænsende adfærd
- i hvilken udstrækning kunder rent faktisk skifter leverandører og genforhandler tariffer
- prisudvikling, herunder forsyningspriser, i forhold til graden af markedsåbning
- om tredjeparter har effektiv og ikke-diskriminerende adgang til oplagring af gas, når det ud fra tekniske og økonomiske hensyn er nødvendigt for at sikre effektiv adgang til systemet
- erfaringer indhøstet i forbindelse med anvendelsen af direktivet med hensyn til den effektive uafhængighed af systemoperatører i vertikalt integrerede selskaber, og om der ud over funktionel uafhængighed og regnskabsmæssig adskillelse er udviklet andre foranstaltninger, som har virkninger, der svarer til selskabsretlig adskillelse.

Kommissionen forelægger, når det er relevant, Europa-Parlamentet og Rådet forslag, navnlig med henblik på at sikre høje standarder for offentlige tjenesteydelser.

Kommissionen forelægger, når det er relevant, Europa-Parlamentet og Rådet forslag, navnlig med henblik på at sikre distributionssystemoperatørernes fulde og effektive uafhængighed inden den 1. juli 2007. Om nødvendigt omfatter disse forslag i overensstemmelse med konkurrencelovgivningen også foranstaltninger til at imødegå problemer i forbindelse med markedsdominans, markedskoncentration, aggressiv og konkurrencebegrænsende adfærd.

Artikel 32

Ophævelse

1. Direktiv 91/296/EØF ophæves med virkning fra den 1. juli 2004, uden at det berører kontrakter, der er indgået i henhold til artikel 3, stk. 1, i direktiv 91/296/EØF, som fortsat vil være gyldige og vil skulle gennemføres i henhold til betingelserne i nævnte direktiv.

2. Direktiv 98/30/EF ophæves fra den 1. juli 2004; dette berører dog ikke medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til fristerne for gennemførelse og anvendelse af nævnte direktiv. Henvisninger til det ophævede direktiv betragtes som henvisninger til nærværende direktiv og læses i henhold til sammenligningstabellen i bilag B.

Artikel 33

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv

senest den 1. juli 2004. De underretter straks Kommissionen herom.

2. Medlemsstaterne kan udsætte gennemførelsen af artikel 13, stk. 1, indtil den 1. juli 2007. Dette berører ikke kravene i artikel 13, stk. 2.

3. Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

Artikel 34

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 35

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 26. juni 2003.

På Europa-Parlamentets vegne

P. COX

Formand

På Rådets vegne

A. TSOCHATZOPOULOS

Formand

BILAG A

Foranstaltninger vedrørende forbrugerbeskyttelse

Med forbehold af Fællesskabets bestemmelser om forbrugerbeskyttelse, særlig Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF ⁽¹⁾ og Rådets direktiv 93/13/EF ⁽²⁾, skal de foranstaltninger, der henvises til i artikel 3, sikre, at kunder:

- a) har ret til en kontrakt med deres gasleverandør, idet der i kontrakten angives følgende:
- leverandørens navn og adresse
  - hvilke ydelser der leveres og på hvilket kvalitetsniveau, samt tidspunkt for første tilslutning
  - de typer vedligeholdelsesservice, der eventuelt tilbydes
  - hvordan aktuel information om gældende tariffer og vedligeholdsgebyrer kan indhentes
  - kontraktens løbetid, betingelserne for fornyelse og afslutning af ydelserne og af kontrakten samt en eventuel ret til opsigelse
  - eventuel erstatning eller tilbagebetaling, hvis det i kontrakten fastsatte kvalitetsniveau ikke overholdes, og
  - hvordan procedurerne for bilægelse af tvister, jf. litra f) iværksættes.

Betingelserne skal være rimelige og velkendte på forhånd. Under alle omstændigheder gives der oplysning om betingelserne forud for kontraktens indgåelse eller bekræftelse. Hvis kontrakterne indgås via mellemmand, oplyses der også om betingelserne forud for kontraktens indgåelse

- b) underrettes med passende varsel, hvis leverandøren har til hensigt at ændre kontraktbestemmelserne, og orienteres om deres ret til at hæve kontrakten, når de modtager denne underretning. Leverandørerne giver deres kunder direkte meddelelse om enhver gebyrforhøjelse, idet dette skal ske på et passende tidspunkt og senest én normal faktureringsperiode efter forhøjelsens ikrafttræden. Medlemsstaterne sikrer, at kunderne kan hæve kontrakten, hvis de ikke godkender de nye betingelser, som gasleverandøren har underrettet dem om
- c) modtager gennemsigtige oplysninger om gældende priser og tariffer og om standardvilkår og betingelser for adgang til og brug af gasleverancer
- d) tilbydes et bredt udvalg af betalingsmetoder. Eventuelle forskelle i vilkår og betingelser skal afspejle leverandørens omkostninger ved forskellige betalingssystemer. De generelle vilkår og betingelser skal være rimelige og gennemsigtige. De skal anføres i et klart og forståeligt sprog. Kunderne skal beskyttes mod urimelige eller vildledende salgsmetoder
- e) ikke skal betale for at skifte leverandør
- f) nyder godt af gennemsigtige, enkle og billige procedurer for behandling af deres klager. Sådanne procedurer skal gøre det muligt at bilægge tvister hurtigt og rimeligt og skal, hvis det skønnes berettiget, indeholde bestemmelser om et erstatnings- og/eller tilbagebetalingssystem. Når det er muligt, bør principperne i Kommissionens henstilling 98/257/EF ⁽³⁾ følges
- g) som er tilsluttet gassystemet, informeres i henhold til gældende national lovgivning om deres rettigheder med hensyn til levering af naturgas af en bestemt kvalitet til rimelige priser.

⁽¹⁾ EFT L 144 af 4.6.1997, s. 19.

⁽²⁾ EFT L 95 af 21.4.1993, s. 29.

⁽³⁾ EFT L 115 af 17.4.1998, s. 31.

BILAG B

Sammenligningstabel

Direktiv 98/30/EF	Dette direktiv	
Artikel 1	Artikel 1	Anvendelsesområde
Artikel 2	Artikel 2	Definitioner
Artikel 3	Artikel 3	Offentlige serviceforpligtelser og forbrugerbeskyttelse
Artikel 4	Artikel 4	Autorisationsprocedure
—	Artikel 5	Overvågning af forsyningsikkerheden
Artikel 5	Artikel 6	Tekniske forskrifter
Artikel 6	Artikel 7	Udpegning af transmissionssystemoperatører
Artikel 7	Artikel 8	Transmissionssystemoperatørernes opgaver
—	Artikel 9	Adskillelse af transmissionssystemoperatører
Artikel 8	Artikel 10	Transmissionssystemoperatørernes tavshedspligt
Artikel 9, stk. 1	Artikel 11	Udpegning af distributionssystemoperatører
Artikel 10	Artikel 12	Distributionssystemoperatørernes opgaver
—	Artikel 13	Adskillelse af distributionssystemoperatører
Artikel 11	Artikel 14	Distributionssystemoperatørernes tavshedspligt
—	Artikel 15	Operatøren for et kombineret system
Artikel 12	Artikel 16	Adgang til regnskaber
Artikel 13	Artikel 17	Regnskabsmæssig adskillelse
Artikel 14-16	Artikel 18	Tredjeparts adgang
—	Artikel 19	Adgang til oplagring
Artikel 23	Artikel 20	Adgang til opstrømsrørledningsnet
Artikel 17	Artikel 21	Nægtelse af adgang
—	Artikel 22	Ny infrastruktur
Artikel 18 og 19	Artikel 23	Markedsåbning og gensidighed
Artikel 20	Artikel 24	Direkte linjer
Artikel 21, stk. 2 og 3, og artikel 22	Artikel 25	Regulerende myndigheder
Artikel 24	Artikel 26	Beskyttelsesforanstaltninger
Artikel 25	Artikel 27	Undtagelser i forbindelse med take-or-pay-forpligtelser
Artikel 26	Artikel 28	Markeder under opbygning og isolerede markeder
—	Artikel 29	Revisionsprocedure
—	Artikel 30	Udvalg

Direktiv 98/30/EF	Dette direktiv	
Artikel 27 og 28	Artikel 31	Rapportering
—	Artikel 32	Ophævelse
Artikel 29	Artikel 33	Gennemførelse
Artikel 30	Artikel 34	Ikrafttræden
Artikel 31	Artikel 35	Adressater
	Bilag A	Foranstaltninger vedrørende forbrugerbeskyttelse